

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

979

Vragen van het lid **Paulusma** (D66) aan de Ministers van Justitie en Veiligheid, van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Volksgezondheid Welzijn en Sport over *het artikel «Toch geen bufferzone voor demonstranten rond abortusklinieken, Keijzer (BBB) wil het niet»* (ingezonden 19 december 2025).

Antwoord van Staatssecretaris **Tielen** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport), mede namens de Ministers van Justitie en Veiligheid en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 28 januari 2026). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025–2026, nr. 810 en 823.

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Toch geen bufferzone voor demonstranten rond abortusklinieken, Keijzer (BBB) wil het niet» van RTL Nieuws?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u bekend met de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 3 december?²

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3

Deelt u het oordeel van de Raad van State dat de directe omgeving van een abortuskliniek een plek is waar een verhoogde mate van orde en rust behoort te heersen, zoals bijvoorbeeld ook het geval is bij een ziekenhuis, mede vanwege de kwetsbare positie van bezoekers die daar gebruikmaken van hun fundamentele rechten en hun recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer?

¹ RTL Nieuws, 18 december 2025, Toch geen bufferzone voor demonstranten rond abortusklinieken, Keijzer (BBB) wil het niet (www.rtl.nl/nieuws/politiek/artikel/5544556/vicepremier-keijzer-abaortuskliniek-demonstratie-bufferzone-verzet).

² ABRvS, 3 december 2025, ECLI:NL:RVS:2025:5683.

Antwoord 3

Ik ben van mening dat bezoekers van abortusklinieken een vrije toegang moeten hebben tot abortuszorg in klinieken. De uitspraak van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State biedt burgemeesters een kader voor demonstraties bij abortusklinieken om wanordelijkheden te voorkomen. In de uitspraak van de Raad van State wordt onder meer als overweging genoemd dat er rond een abortuskliniek een bepaalde mate van orde en rust dient te heersen. Het kabinet zal voor het meireces een kabinetsreactie sturen op het recente onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) door een onderzoeksteam vanuit de Rijksuniversiteit Groningen, Pro Facto, de Universiteit van Amsterdam en Tilburg University.³ In die brief zal het kabinet ingaan op de toepassing van het demonstratierecht.

Vraag 4

Bent u van mening dat demonstraties vlak voor abortusklinieken ertoe kunnen leiden dat mensen die abortuszorg zoeken onevenredig worden beperkt in de uitoefening van hun fundamentele rechten en privéleven? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Het belemmeren van de toegang tot een kliniek of het intimideren van bezoekers of werknemers, is onacceptabel. Ik sta pal voor goede en toegankelijke abortuszorg en ik hecht ook veel waarde aan het recht op demonstreren. Het is aan het lokale gezag om demonstraties in goede banen te leiden, en daarbij de toegang tot een abortuskliniek te waarborgen. Als bij een demonstratie daadwerkelijk overtredingen worden begaan, bijvoorbeeld door te verhinderen dat vrouwen een kliniek bezoeken, dan kan en zal daar handhavend tegen worden opgetreden door de politie.

Vraag 5

Bent u van mening dat het recht om te demonstreren nog steeds gewaarborgd blijft indien demonstranten niet vlak voor een abortuskliniek maar wel op redelijke korte afstand nog steeds binnen zicht- en gehoorafstand hun mening kenbaar te maken aan de bezoekers van de kliniek?

Antwoord 5

Het antwoord op deze vraag volgt uit de uitspraak van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, die er in het kort op neerkomt dat burgemeesters een andere locatie voor de demonstratie mogen aanwijzen: niet direct voor de ingang van een abortuskliniek. Op die manier kunnen bezoekers van een abortuskliniek zelf bepalen of zij een directe confrontatie met de demonstranten aangaan of niet. De locatie moet inderdaad nog wel binnen zicht- en gehoorafstand zijn van bezoekers van de kliniek.

Vraag 6

Hoe kijkt u aan tegen de constatering uit het rapport van het Wetenschappelijk Onderzoek en Datacentrum (WODC) dat het instellen van een permanente bufferzone momenteel niet tot de mogelijkheden behoort die burgemeesters hebben om demonstraties in Nederland te reguleren en dat het instellen van dergelijke vaste zones enkel mogelijk is als de formele wetgever daartoe besluit?⁴

Antwoord 6

De uitspraken van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bieden het lokaal gezag een kader hoe te handelen. In de nadere beleidsreactie op het rapport van het WODC, die voorzien is voor het meireces, zal het kabinet ingaan op de toepassing van het demonstratierecht.

³ Het recht om te demonstreren in de democratische rechtsstaat | Rapport | Rijksoverheid.nl

⁴ HET RECHT OM TE DEMONSTREREN IN DE DEMOCRATISCHE RECHTSSTAAT Onderzoek naar het Nederlandse demonstratierecht vanuit internationaalrechtelijk, empirisch, rechtsvergelijkend en rechtstheoretisch perspectief, p. 162.

Vraag 7

Hoe kijkt u aan tegen het feit dat een dergelijk besluit tot het instellen van een permanente bufferzone door de formele wetgever recentelijk is genomen in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk?

Antwoord 7

Het wetgevend kader in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk is niet een-op-een vergelijkbaar met de praktijk en de Wet openbare manifestaties in Nederland. In de nadere beleidsreactie op het rapport van het WODC, die voorzien is voor het meireces, zal het kabinet ingaan op de toepassing van het demonstratierecht rondom abortusklinieken.

Vraag 8

Deelt u de mening van de burgemeester van Utrecht dat het wenselijk is dat er landelijke wetgeving komt ten aanzien van de minimumafstand waarbinnen demonstraties bij abortusklinieken mogen plaatsvinden?⁵

Antwoord 8

De aangehaalde uitlating van de burgemeester van Utrecht dateert van september 2025, dat was dus vóór de uitspraak van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State die 3 december 2025 zijn gepubliceerd. Het WODC-onderzoek beval aan om t.a.v. demonstraties bij abortusklinieken te wachten op de richtinggevende uitspraken van de Raad van State. Na de publicatie daarvan heeft de burgemeester van Utrecht juist publiekelijk laten weten «blij» te zijn met de uitspraak van de Raad van State. Daarbij werd volgens haar een begrijpelijke afweging gemaakt tussen het recht op demonstratie en de lichamelijke integriteit van bezoekers⁶. De burgemeester heeft zich niet meer uitgesproken over de wenselijkheid van aanvullende landelijke wetgeving ten aanzien van abortusdemonstraties.

Vraag 9

Bent u bereid een brief naar de Kamer te sturen waarin u met een voorneemen komt om wetgeving in formele zin op te stellen die het mogelijk maakt om bufferzones voor demonstraties bij abortusklinieken in te stellen wanneer blijkt dat burgemeesters onvoldoende in staat zijn om bezoekers de toegang tot abortuszorg te verzekeren zonder onevenredige beperking in de uitoefening van fundamentele rechten en privéleven?

Antwoord 9

De nadere beleidsreactie op het WODC-onderzoek is voorzien voor het meireces 2026.

Vraag 10

Kunt u bovenstaande vragen individueel beantwoorden binnen zes weken?

Antwoord 10

Ja.

⁵ NOS, 15 september 2025, burgemeester Utrecht wil wetgeving tegen protest pal voor abortusklinieken (<https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2582630-burgemeester-utrecht-wil-wetgeving-tegen-protest-pal-voor-abortusklinieken>).

⁶ Burgemeester Dijkema blij met uitspraak Raad van State over verbod anti-abortusdemonstraties